

คู่มือโครงการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำในระดับไร่นา

๑. ความเชื่อมโยง

- ๑.๑ ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
- ๑.๒ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การเกษตร
 - แผนแม่บทย่อย การพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร
- ๑.๓ แผนปฏิรูปประเทศ -
- ๑.๔ แผนงานยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่า

๒. หลักการและเหตุผล

แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี ด้านการสร้างความมั่นคงน้ำภาคการผลิต กำหนดให้มีการจัดแหล่งน้ำเก็บกักน้ำเพิ่มเติมและพัฒนาพื้นที่ชลประทาน ๑๘ ล้านไร่ จัดหาน้ำในพื้นที่เกษตรน้ำฝนให้มีพื้นที่รับประโยชน์ ๑๔ ล้านไร่ พัฒนาระบบผันน้ำและเชื่อมโยงแหล่งน้ำ การเพิ่มประสิทธิภาพโครงการแหล่งน้ำและระบบส่งน้ำเดิม รวมทั้งการส่งเสริมการเพิ่มผลผลิตภาพการใช้น้ำ

กิจกรรมการเกษตรโดยเฉพาะอย่างยิ่งการผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ เช่น ข้าว ยางพารา อ้อยโรงงาน มันสำปะหลัง ปาล์มน้ำมัน และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น มีความต้องการใช้น้ำสูงถึงร้อยละ ๗๕ ของความต้องการใช้น้ำทั้งหมด ภาคเกษตรจึงควรต้องมาตระหนักการใช้ทรัพยากรน้ำอย่างมีคุณค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด อย่างไรก็ตามการให้น้ำแก่พืชโดยทั่วไปของเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นการให้น้ำแบบไหลบ่า มีการสูญเสียน้ำค่อนข้างสูง หรือแม้แต่น้ำในพื้นที่ที่มีการให้น้ำแก่พืชด้วยระบบน้ำก็ตาม แต่ยังมีปัญหาในการใช้ไม่ถูกต้อง มีการสูญเสียและขาดประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องให้เกษตรกรมีความตระหนักการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า และมีความรู้ในการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพด้วยระบบการให้น้ำแก่พืชที่ถูกต้อง รวมทั้งเจ้าหน้าที่ผู้ขับเคลื่อนโครงการจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการให้น้ำแก่พืชที่ถูกต้อง สามารถแนะนำถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรได้ จึงควรดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำในระดับไร่นา

๓. วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำในระดับไร่นาแก่เกษตรกร

๔. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการ

ดำเนินการในพื้นที่เกษตรกรเป้าหมาย จำนวน ๑ แห่ง แห่งละ ๕๐ ราย

๕. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

- ๕.๑ การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ จำนวน ๗๒ คน
- ๕.๒ การถ่ายทอดความรู้แก่เจ้าหน้าที่และเกษตรกรโดยวิธีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม
 - ๕.๒.๑ หลักสูตรการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการและเกษตรกรผู้จัดทำแปลงเรียนรู้ จำนวน ๑๑๘ คน (เจ้าหน้าที่ ๖๖ คน เกษตรกร ๕๒ ราย)
 - ๕.๒.๒ หลักสูตรการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่าสำหรับเกษตรกร จำนวน ๕๐ ราย
 - ๕.๓ การจัดทำสื่อความรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำ จำนวน ๑ ชุด

๕.๔ การจัดทำแปลงเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำในระดับไร่นา เพื่อเป็นตัวอย่างและจุดเรียนรู้ให้เกษตรกรและชุมชน

๕.๔.๑ ดำเนินการจังหวัดละ ๒ ไร่

๕.๔.๒ คัดเลือกพื้นที่ที่มีแหล่งน้ำเพียงพอสำหรับระบบน้ำที่ติดตั้งในแปลงเรียนรู้ เช่น สระน้ำในไร่นา บ่อบาดาล แหล่งน้ำชลประทานหรือแหล่งน้ำธรรมชาติ เป็นต้น

๕.๔.๓ คัดเลือกเกษตรกรที่มีความสนใจเข้าร่วมโครงการ และพร้อมรับการพัฒนาเป็นเกษตรกรต้นแบบเพื่อใช้แปลงเรียนรู้เป็นจุดถ่ายทอดความรู้ได้

๕.๔.๔ เน้นให้มีการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ โดยออกแบบและติดตั้งอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ มีการใช้และดูแลรักษาอย่างถูกต้อง

๕.๔.๕ การจัดทำป้ายแปลง และติดตั้งอย่างมั่นคงในจุดที่เหมาะสม โดยมีขนาดป้ายแปลงไม่น้อยกว่า ๘๐ เซนติเมตร x ๑๒๐ เซนติเมตร

๕.๕ การจัดเก็บข้อมูลผลตอบแทนของแปลงเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตามแบบฟอร์มที่กำหนด

๕.๖ การติดตามนิเทศงานและการประเมินผลการดำเนินงาน

๕.๖.๑ การติดตามนิเทศงาน โดยส่วนกลาง และจังหวัดที่มีพื้นที่ดำเนินการ

๕.๖.๒ การประเมินผล โดยสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร (ทั้ง ๖ เขต)

๖. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี ๒๕๖๔			ปี ๒๕๖๕								
	ก.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ก.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	พ.ย.	มิ.ย.	ก.ค.	ก.ค.
๑. การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ			↔									
๒. การถ่ายทอดความรู้แบบมีส่วนร่วมแก่เจ้าหน้าที่และเกษตรกรเป้าหมาย - หลักสูตรการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ และเกษตรกรผู้จัดทำแปลงเรียนรู้ - หลักสูตรการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่าสำหรับเกษตรกร				↔								
๓. การจัดทำสื่อความรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำ				↔	↔							
๔. การจัดทำแปลงเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำในระดับไร่นา						↔	↔					
๕. การจัดเก็บข้อมูลผลตอบแทนของแปลงเรียนรู้									↔	↔	↔	↔
๖. การติดตามนิเทศ และประเมินผล - การติดตามนิเทศงาน - การประเมินผล					↔	↔	↔	↔				

๗. ระยะเวลา

ตุลาคม ๒๕๖๔ – กันยายน ๒๕๖๕

๘. งบประมาณ

จำนวน ๔๐,๐๐๐ บาท (สี่หมื่นบาทถ้วน)

ที่	กิจกรรมและรายละเอียดค่าใช้จ่าย	ปี ๒๕๖๕		ผู้รับผิดชอบ
		เป้าหมาย	งบประมาณ (บาท)	
๑.	หลักสูตรการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่าสำหรับเกษตรกร (จังหวัดละ ๕๐ ราย)	๑ ครั้ง	๑๒,๕๐๐	จังหวัด
๒.	การจัดทำแปลงเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำในระดับไร่นา (๒ ไร่ x ๑๓,๐๐๐ บาท)	๑ แปลง	๒๖,๐๐๐	จังหวัด
๓.	การติดตามนิเทศ และการประเมินผล	๑ จังหวัด	๑,๕๐๐	จังหวัด
	รวม		๔๐,๐๐๐	

๙. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

ผลผลิต (output)

- เกษตรกรในพื้นที่ ศพก. ได้รับการถ่ายทอดความรู้ด้านการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่าและแนวทางการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพด้วยระบบการให้น้ำแก่พืชเบื้องต้น จำนวน ๕๐ ราย
- เกิดแปลงเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำในระดับไร่นา เป็นตัวอย่างและจุดเรียนรู้ให้กับเกษตรกรและชุมชน จำนวน ๑ แปลง

ผลลัพธ์ (outcome)

- เกษตรกร นำความรู้จากการเข้ารับการอบรมถ่ายทอดความรู้ ไปปรับใช้ในพื้นที่การเกษตรของตนเองและชุมชน
- เกิดการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพในแปลงเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำในระดับไร่นา

ตัวชี้วัด

เชิงปริมาณ

จำนวนเกษตรกร ๕๐ รายได้รับการถ่ายทอดความรู้การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า

เชิงคุณภาพ

ร้อยละ ๖๐ ของแปลงเรียนรู้มีการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ

๑๐. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- เกษตรกร มีการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพในระดับไร่นาได้ผลตอบแทนสูงขึ้น สามารถใช้ประโยชน์จากแปลงเรียนรู้ เพื่อการผลิตในไร่นาของตนเองได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพในชุมชน

๑๑. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

๑.กลุ่มอารักขาพืช สำนักงานเกษตรจังหวัด

นายวิษณุ คำพินิจ

ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มอารักขาพืช

โทรศัพท์ ๐๕๓-๖๑๑๐๔๔

๒.กลุ่มอารักขาพืช สำนักงานเกษตรจังหวัด

นางพรพรรณ พรหมมา

ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

โทรศัพท์ ๐๕๓-๖๑๑๐๔๔
